

48-bob. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik

347-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikning yuzaga kelishi

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik ushbu Kodeksning [327-moddasida](#) belgilangan muddatlarda to'lanmagan bojxona to'lovlari summasidan, shuningdek uni to'lashni kechiktirish yoki bo'lib-bo'lib to'lash imkoniyati berilganligi uchun to'lanishi lozim bo'lgan foizlardan iborat.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik quyidagi hollarda yuzaga keladi:

bojxona to'lovlari ularni kechiktirish yoki bo'lib-bo'lib to'lash muddati tugaganidan keyin to'lanmaganda. Kechiktirish yoki bo'lib-bo'lib to'lash muddati tugagan kunning ertasidan qarzdorlik yuzaga kelgan kun deb hisoblanadi;

tovarlar chiqarib yuborilganidan keyin bojxona nazoratini o'tkazish natijasida bojxona to'lovlari qo'shib hisoblanganda. Agar to'lovchining bojxona to'lovlari qo'shib hisoblanishiga e'tirozlari bo'lmasa, bojxona to'lovlari bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnoma taqdim etilgan kun, to'lovchi e'tiroz bildirgan taqdirda esa, sudning bojxona to'lovlari bo'yicha qarzdorlikni undirish to'g'risidagi qarori qonuniy kuchga kirgan sana qarzdorlik yuzaga kelgan kun deb hisoblanadi;

to'lovchining tashabbusi bilan bojxona to'lovlari qo'shib hisoblanganda. Tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shakli rasmiylashtirilgan kun qarzdorlik yuzaga kelgan kun deb hisoblanadi;

ushbu Kodeks 327-moddasining [birinchi](#) va [ikkinchi qismlarida](#) belgilangan muddatlarda bojxona to'lovlari to'lanmaganda. Bojxona to'lovlarini to'lash muddati tugagan

kundan keyingi kun qarzdorlik yuzaga kelgan kun deb hisoblanadi.

348-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnoma

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnoma bojxona organi tomonidan to'lovchiga mazkur qarzdorlikni majburiy tartibda undirish choralari ko'rilguniga qadar yozma ravishda qo'yiladi.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnomada quyidagilar ko'rsatilishi kerak:

talabnoma qo'yilishi asoslari;

bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikning talabnoma qo'yilgan paytdagi summasi;

talabnomani bajarish uchun belgilangan muddat;

to'lovchi tomonidan talabnoma bajarilmagan taqdirda, bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni sud tartibida undirish to'g'risidagi ogohlantirish.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnoma bunday qarzdorlik yuzaga kelganligi fakti aniqlangan kundan e'tiboran o'n ish kunidan kechiktirmay, to'lovchi tomonidan ushbu talabnoma olinganligi faktini va olish sanasini tasdiqlash imkonini beradigan har qanday usulda to'lovchiga yuborilishi kerak.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risidagi talabnomani bajarish muddati talabnoma to'lovchiga topshirilgan yoki u to'lovchi tomonidan olingan kunning ertasidan e'tiboran o'n ish kunini tashkil etadi.

To'lovchi tomonidan bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzi ushbu moddaning to'rtinchi qismida ko'rsatilgan muddat ichida to'lanmagan taqdirda, bojxona organi undiruv qarzdorning mol-mulkiga qaratiladigan miqdordagi bojxona to'lovlari bo'yicha qarzning summasini ko'rsatgan holda garov reyestriga yozuv kiritadi. Yozuv bojxona to'lovlari bo'yicha qarz to'liq qoplanganidan yoki hisobdan chiqarilganidan keyin garov reyestridan o'chiriladi.

(348-modda O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 22-oktabrdagi O'RQ-572-sonli Qonuniga asosan beshinchi qism bilan to'ldirilgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 23.10.2019-y., 03/19/572/3943-son)

Bojxona to'lovlari ularni to'lashni kechiktirish yoki bo'lib-bo'lib to'lash muddati tugaganidan keyin to'lanmagan taqdirda bojxona organlari bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikning so'zsiz tartibda undirilishini bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash to'g'risida to'lovchiga talabnoma yubormagan holda amalga oshiradi.

349-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik o'z vaqtida to'lanmaganligi uchun penya

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik o'z vaqtida to'lanmaganligi uchun to'lovchi tomonidan penya to'lanadi. Penya, bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik summasini istisno etganda, uni undirish bo'yicha majburiy choralar, shuningdek bojxona to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun boshqa javobgarlik choralari qo'llanilishidan qat'i nazar, to'lanadi.

To'lovchining penyani to'lash bo'yicha majburiyati bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlik yuzaga kelgan kundan e'tiboran paydo bo'ladi hamda bojxona to'lovlari va

penyani to'lash bo'yicha qarzдорlik amalda to'langan kunda tugatiladi.

Penya uni to'lash bo'yicha majburiyat bajarilmagan har bir kalendar kun uchun bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlik summasining 0,033 foizi miqdorida hisoblanadi.

Penyaning umumiy summasi bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikning miqdoridan oshmasligi kerak.

Penyani to'lash, undirish va qaytarish ushbu Kodeksning [46](#), [48](#) va [49-boblarida](#) bojxona to'lovlarini to'lash va qaytarish hamda bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni undirishga nisbatan nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi.

350-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni undirish

To'lovchi tomonidan e'tiroz mavjud bo'lgan, qo'shib hisoblangan bojxona to'lovlarini undirish sudning bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni undirish to'g'risidagi qonuniy kuchga kirgan qarori asosida amalga oshiriladi.

Jismoniy shaxslardan bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni undirish sud tartibida amalga oshiriladi, bundan yakka tartibdagi tadbirkorlar mustasno.

To'lovchi bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni to'lashni bojxona organiga yozma yoki elektron shaklda xabar yuborib, quyidagi hollarda olti oy davomida teng ulushlarda amalga oshirishga haqli:

bojxona to'lovlari qo'shib hisoblanganda, agar to'lovchi bojxona organining qaroriga rozi bo'lsa — bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzдорlikni to'lash to'g'risidagi talabnoma olingan kundan e'tiboran;

to'lovchining tashabbusi bilan bojxona to'lovlari qo'shib hisoblanganda — tovarning bojxona qiymatiga va (yoki) bojxona to'lovlariga tuzatishlar kiritish shakli rasmiylashtirilgan kundan e'tiboran.

Ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda, bojxona to'lovlari to'lanmagan tovarlarga nisbatan undiruvni qaratish bojxona to'lovlarini to'lash to'g'risidagi talabnomani yubormasdan yoki bunday yuborishga qadar amalga oshirilishi mumkin.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni, shuningdek penyani to'lash to'lovchi tomonidan bojxona organining shaxsiy g'azna hisobvaraqlarida turgan dastlabki pul mablag'lari yoxud ortiqcha to'langan yoki undirilgan bojxona to'lovlari hisobidan amalga oshirilishi mumkin.

351-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lovchining bank hisobvaraqlarida turgan pul mablag'lari hisobidan undirish

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lovchining bank hisobvaraqlarida turgan pul mablag'lari hisobidan undirish bojxona organi tomonidan bankka pul mablag'larining so'zsiz tartibda undirilishi to'g'risidagi inkasso topshiriqnomasini yuborish orqali amalga oshiriladi.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikning summasini o'tkazish to'g'risidagi inkasso topshiriqnomasi quyidagilar to'lanmagan taqdirda bojxona organi tomonidan besh ish kunidan kechiktirmay qo'yiladi:

bojxona to'lovlarini to'lashni kechiktirish yoki bo'lib-bo'lib to'lash muddati tugagach, bojxona to'lovlari to'lanmaganda;

ushbu Kodeks 350-moddasining uchinchi qismida nazarda tutilgan muddatlarda to'lovchida e'tiroz mavjud bo'lmagan qo'shib hisoblangan bojxona to'lovlari to'lanmaganda;

ushbu Kodeksning 66-moddasida nazarda tutilgan muddatlarda davriy bojxona to'lovlari to'lanmaganda.

To'lovchining hisobvaraqlariga xizmat ko'rsatayotgan bank bojxona organining bojxona to'lovlarini undirish to'g'risidagi inkasso topshiriqnomasini qonun hujjatlarida belgilangan navbat tartibida bajaradi.

352-modda. Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lovchining mol-mulkini realizatsiya qilishdan tushgan pul mablag'lari hisobidan undirish

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lovchining mol-mulkini realizatsiya qilishdan tushgan pul mablag'lari hisobidan undirish uning hisobvaraqlarida bojxona organining inkasso topshiriqnomasi qo'yilgan paytdan e'tiboran olti oydan ko'proq muddatda pul mablag'lari bo'lmagan taqdirda qo'llaniladi.

Bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha qarzdorlikni to'lash hisobiga undiruvni mol-mulkka qaratish bojxona organining da'vo arizasiga asosan sud tartibida amalga oshiriladi, bundan undiruvni bojxona organiga garov narsasi sifatida berilgan mol-mulkka qaratish bojxona organi va garovga qo'yuvchi o'rtasidagi shartnoma shartlariga qarab amalga oshiriladigan hollar mustasno.

